

Na osnovu čl. 9. i 25. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12), člana 2. Zakona o mikrokreditnim organizacijama ("Službene novine FBiH", broj: 59/06), člana 13. Zakona o zaštiti žiranata u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 100/13) i člana 18. Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 42/04), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH na 56. sjednici održanoj dana 18.03.2014. godine, donosi

**ODLUKU
O MINIMALNIM STANDARDIMA ZA DOKUMENTOVANJE KREDITNIH
AKTIVNOSTI MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA I PROCJENU
KREDITNE SPOSOBNOSTI**

Član 1.

Ovom odlukom propisuju se minimalni standardi za dokumentovanje kreditne aktivnosti mikrokreditnih organizacija (u daljem tekstu: MKO), te uslovi za procjenu i dokumentovanje kreditne sposobnosti glavnog dužnika, sudužnika i žiranta za kredite koje odobrava MKO, uključujući i kredite u kojima je žirant instrument osiguranja.

Član 2.

- (1) MKO može odobriti mikrokredit (u daljem tekstu: kredit) samo na osnovu odgovarajućeg ugovora u pisanoj formi.
- (2) Izmjene rokova ili drugih uslova kredita MKO može vršiti samo u pisanoj formi putem odgovarajućih izmjena i dopuna (aneksa) ugovora.

Član 3.

MKO je dužna osigurati da se za svaki odobreni kredit otvori kreditni dosje prije zaključenja ugovora o kreditu i isti voditi i ažurirati sve do konačne otpate kredita.

Član 4.

- (1) MKO je dužna utvrditi identitet za sva fizička i pravna lica koja žele biti njihovi klijenti i u tu svrhu trebaju osigurati sve informacije i dokumente propisane Odlukom o minimalnim standardima aktivnosti mikrokreditnih organizacija na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) MKO je dužna da od tražioca kredita, čiji zahtjev razmatra, zahtijeva i pribavi najmanje one podatke, informacije i dokumentaciju koji su propisani u ovoj odluci.
- (3) U slučaju kad je zahtjev za dodjelu kredita odbijen, MKO je dužna svu prikupljenu dokumentaciju, uz pismeni podnesak vratiti podnosiocu zahtjeva.

Član 5.

Kreditni dosje mora da sadrži sve dokumente na osnovu kojih je kredit odobren kao i sve druge dokumente vezane za odobreni kredit, a najmanje sljedeće:

- a) zahtjev za kredit potpisan od podnosioca zahtjeva u kojem je navedena svrha u koju će kredit biti korišten;
- b) ovjerenu kopiju identifikacionog dokumenata i potvrdu o mjestu boravka (npr. lična karta, pasoš, potvrda o prebivalištu i sl.) glavnog dužnika, sudužnika i žiranta, ukoliko se radi o fizičkim licima;
- c) ovjerenu kopiju izvoda iz registra pravnih subjekata glavnog dužnika, sudužnika i žiranta, ukoliko se radi o pravnim licima;
- d) ovjerenu kopiju Rješenja nadležnog organa uprave glavnog dužnika, sudužnika i žiranta ukoliko se radi o licima koja obavljaju samostalnu djelatnost;
- e) originalni primjerak ugovora o kreditu zajedno sa otplatnim planom;
- f) posljednji finansijski izvještaj, uključujući bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaj o novčanim tokovima itd., potpisani od odgovornog lica ukoliko je riječ o pravnom licu;
- g) potvrda o zaposlenju i plaći ili iznosu godišnjeg prihoda podnosioca zahtjeva, ukoliko je riječ o fizičkom licu, te dokumente o ostalim izvorima sredstava (npr. ugovor o zakupu, ovjerenu izjavu podnosioca zahtjeva o ostalim primanjima koja ne mogu biti dokumentovana na drugi način);
- h) dokumentaciju koja se odnosi na kontrolu i ocjenu finansijskog stanja glavnog dužnika i njegove sposobnosti da vrši otplatu kredita po ugovorenim uslovima sa analizom koju je obavio, odnosno ovjerio odgovorni zaposlenik MKO kojom je potvrđeno da su novčani tokovi glavnog dužnika odgovarajući za otplatu kredita;
- i) odluku nadležnog organa MKO o odobravanju kredita, koja sadrži rokove, kamatu i druge uslove pod kojima je kredit odobren;
- j) dokumentaciju koja potvrđuje namjenu kredita;
- k) ukoliko je podnosilac zahtjeva zastupnik drugog lica neophodno je osigurati primjerak dokumenta kojim se to potvrđuje;
- l) dokumenti vezani uz kredit osiguran instrumentom osiguranja (dokumentacija vezana za sredstva osiguranja kredita ili kopija iste, kao npr. mjenice, zalog, hipoteka, osiguranje i sl.);
- m) dokumente koji navode novčani iznos na koji je kreditirana imovina osigurana kod odgovarajuće institucije gdje je to moguće;
- n) dokumente o troškovima radova (predračun radova) za kredit odobren u svrhu izgradnje, obnove ili adaptacije nekretnine - izvještaje o namjenskom korištenju kredita sačinjenim od strane MKO ili dokumente o prijemu objekta kojim se potvrđuje završetak radova;
- o) u slučaju izmjena i dopuna ugovora o kreditu nakon odobrenja kredita, dokumenta koja to potvrđuju i definiraju;
- p) dokument (izvod banke) koji potvrđuje isplatu kredita, te dokumente koji prate i potvrđuju otplatu kredita, u cijelosti ili djelomično, i sadrže izvor (način) otplate kredita (uplate od glavnog dužnika ili realizacija kolaterala), a u slučaju prijevremene otplate kredita, originalni primjerak izjave glavnog dužnika o razlozima prijevremene otplate;
- q) dokumente koji odražavaju finansijsko stanje žiranta za dati kredit;
- r) dokumente koji sadrže informacije o mjerama koje je MKO preuzela prema neurednom glavnom dužniku (npr. opomene, aktiviranje dužnikovih instrumenata osiguranja, i sl.);

- s) svu prepisku i dokumentaciju koja odražava kontakte između MKO i glavnog dužnika, eventualno sudužnika ili žiranta po kreditu (ukoliko ih ima i ukoliko je bilo takvih kontakata) nakon zaključenog ugovora o kreditu (npr. prepiska, izvještaj o posjeti korisniku, i sl.).
- t) pismenu saglasnost za korištenje podataka iz CRK-a za glavnog dužnika i sudužnika ili žiranta po kreditu ukoliko ih ima, te izvještaje iz CRK-a za navedena lica;
- u) dokaz da je žirant po kreditu upoznat od strane MKO sa uslovima kredita, finansijskim stanjem glavnog dužnika i drugim relevantnim informacijama;
- v) ocjenu kreditne sposobnosti glavnog dužnika, sudužnika i žiranta sa dokumentacijom koja potvrđuje ocjenu sposobnosti i izvještaju kreditnog odbora o odobrenju/odbijanju kreditnog zahtjeva.

Član 6.

- (1) Prije zaključivanja ugovora o kreditu, MKO je dužna procijeniti kreditnu sposobnost glavnog dužnika, sudužnika i žiranta, na osnovu odgovarajuće dokumentacije i podataka dobijenih od glavnog dužnika, uvidom u centralni registar kredita (CRK) i druge kreditne registre, uz pisanu saglasnost lica na kojeg se podaci iz registra odnose, kao i drugih javnih registara i baze podataka.
- (2) Prije zaključivanja ugovora o kreditu MKO je dužna, uz prethodnu pisanu saglasnost glavnog dužnika, sudužnika i žiranta, međusobno ih informisati i upoznati sa dokumentacijom i podacima pribavljenim u postupku procjene kreditne sposobnosti.
- (3) Ukoliko neko lice iz stava (1) ovog člana nije saglasno da se dobijeni podaci i dokumentacija za procjenu njegove kreditne sposobnosti saopće drugim licima, MKO je dužna s tom činjenicom upoznati druga lica.

Član 7.

- (1) Ocjenu kreditne sposobnosti glavnog dužnika – fizičkog lica, MKO je dužna vršiti na osnovu analize:
 - a) njegove kreditne istorije, tj. urednosti u izmirenju ranije ugovorenih obaveza, pri čemu licu čije kredite izmiruju žiranti ne može biti odobren kredit osim u slučaju da žiranti daju svoju saglasnost za navedeno;
 - b) stepena kreditne zaduženosti glavnog dužnika koja se utvrđuje kao odnos ukupnih mjesečnih kreditnih obaveza i ukupnih mjesečnih neto primanja dužnika. Ukupne mjesečne kreditne obaveze se utvrđuju na osnovu izvoda iz CRK-a odnosno svih trenutnih mjesečnih obaveza navedenih u CRK-u kao i potencijalne mjesečne kreditne obaveze koja može proizaći iz odobravanja traženog kredita. Ukupna mjesečna neto primanja se utvrđuju po osnovu plaće koja se dokazuje potvrdom o mjesečnoj plaći (ček od penzije ili druge redovne mjesečne naknade) ili prijavom ukupnih godišnjih prihoda. Ukoliko se radi o primanjima koje nije moguće dokumentovati na navedeni način, MKO može uzeti u obzir prihode iz ekonomske djelatnosti ili drugi nedokumentovani prihod ukoliko glavni dužnik dostavi ovjerenu izjavu o ukupnim primanjima kao i izvore primanja koji se u slučaju izračuna ukupnih primanja ponderiraju sa maksimalno 60%. U cilju procjene tekućih i budućih finansijskih mogućnosti glavnog dužnika MKO treba uzeti u obzir prosječne troškove domaćinstva istog;
 - c) mogućeg utjecaja budućih potencijalnih obaveza koje je glavni dužnik već preuzeo.

- (2) MKO je dužna svojim internim aktima utvrditi maksimalno dozvoljene limite stepena kreditne zaduženosti glavnog dužnika u odnosu na njegova mjesečna neto primanja, pri čemu stepen kreditne zaduženosti glavnog dužnika ne može da optereti redovna mjesečna neto primanja u većem iznosu od onog koji je utvrđen Zakonom o izvršnom postupku i Zakonu o radu.
- (3) U slučaju da se ugovara kreditni odnos koji osim glavnog dužnika fizičkog lica, ima i sudužnika fizičko lice, MKO je dužna da provede i ocjenu kreditne sposobnosti tog sudužnika u skladu sa stavom (1) ovog člana. MKO može u ukupna redovna mjesečna neto primanja glavnog dužnika uključiti i redovna mjesečna neto primanja sudužnika vodeći računa o limitima iz stava (2) ovog člana.
- (4) U slučaju da se ugovara kreditni odnos koji osim glavnog dužnika fizičkog lica, ima i žiranta – fizičko lice, MKO je dužna da provede i ocjenu kreditne sposobnosti tog žiranta u skladu sa stavom (1) ovog člana, imajući u vidu da u slučaju otplate kredita od strane žiranata/žiranta visina rate ne smije prelaziti trećinu redovnih mjesečnih neto primanja svakog žiranta pojedinačno.
- (5) U slučaju da se ugovara kreditni odnos koji osim glavnog dužnika fizičkog lica ima i sudužnika i/ili žiranta pravno lice, MKO je dužan da provede i ocjenu kreditne sposobnosti tog sudužnika i/ili žiranta u skladu sa članom 8., stav (1) ove odluke.
- (6) Ocjena kreditne sposobnosti glavnog dužnika, sudužnika i žiranta sa dokumentacijom koja potvrđuje provedenu ocjenu iz st. (1), (3), (4) i (5) ovog člana je sastavni dio kreditnog dosjea glavnog dužnika - fizičkog lica.
- (7) U slučaju restrukturiranja ranije odobrenog kredita, MKO je dužna sačiniti novu procjenu kreditne sposobnosti glavnog dužnika, sudužnika i žiranata.
- (8) U smislu ovog člana kao glavni dužnik/sudužnik – fizičko lice, podrazumijevaju se i fizička lica koja uzimaju kredit za obavljanje samostalne djelatnosti.

Član 8.

- (1) Ocjenu kreditne sposobnosti glavnog dužnika – pravnog lica, MKO je dužna vršiti na osnovu analize:
- a) pokazatelja profitabilnosti;
 - b) pokazatelja likvidnosti;
 - c) adekvatnosti novčanih tokova sa aspekta izmirenja obaveza;
 - d) pokazatelja finansijske strukture, a prije svega stepana zaduženosti;
 - e) privredne grane u kojoj glavni dužnik posluje, položaja glavnog dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika glavnog dužnika i drugih relevantnih pokazatelja;
 - f) kreditne istorije glavnog dužnika, odnosno urednosti u izmirenju ranije ugovorenih kreditnih obaveza, pri čemu pravnom licu čije kredite izmiruju žiranti ne može biti odobren novi kredit bez prethodne saglasnosti istih;
 - g) procjena tekućih finansijskih mogućnosti glavnog dužnika koja treba da bude bazirana na iznosima prihoda i rashoda koji se mogu provjeriti, pri čemu treba da je primijenjen adekvatan nivo konzervativnosti pri procjeni varijabilnih elemenata prihoda koji su uzeti u obzir i dr.

- (2) Na osnovu ocjene kreditne sposobnosti glavnog dužnika pravnog lica, u skladu sa stavom (1) ovog člana, MKO treba biti uvjerena i može pokazati da je glavni dužnik pravno lice, kreditno sposoban da servisira svoje tekuće i buduće kreditne obaveze u skladu sa ugovorenim uslovima.
- (3) U slučaju da se ugovora kreditni odnos koji osim glavnog dužnika pravnog lica, ima i sudužnika i/ili žiranta pravno lice, MKO je dužna da sprovede i ocjenu kreditne sposobnosti sudužnika u skladu sa stavom (1) ovog člana. MKO može kreditnu sposobnost utvrđivati za dužnika i sudužnika zajedno.
- (4) U slučaju da se ugovora kreditni odnos koji osim glavnog dužnika pravnog lica, ima i sudužnika i/ili žiranta fizičko lice, MKO je dužna da provede i ocjenu kreditne sposobnosti tog sudužnika i/ili žiranta u skladu sa članom 7., st. (1) ove odluke.
- (5) Ocjena kreditne sposobnosti glavnog dužnika - pravnog lica sa dokumentacijom koja potvrđuje provedenu ocjenu iz st. (1), (3) i (4) ovog člana je sastavni dio kreditnog dosjea glavnog dužnika pravnog lica.

Član 9.

Odredbe ove odluke primjenjuju se i na sva druga fizička i pravna lica koja na bilo koji način pristupaju ili preuzimaju obaveze iz kredita ili garantuju za iste.

Član 10.

- (1) Poslije zaključivanja ugovora MKO je dužna odmah uručiti jedan primjerak ugovora glavnom dužniku, te sudužniku i žirantu.
- (2) Za sve što nije propisano ovom odlukom, a odnosi se na kredite koji imaju žiranta kao instrument osiguranja kredita primjenjuju se neposredno odredbe Zakona o zaštiti žiranata u Federaciji BiH.

Član 11.

- (1) MKO su dužne dokumentovati da se isplata kredita isključivo vrši putem računa koje MKO ima kod banaka.
- (2) MKO su dužne dokumentovati da su prikupljene uplate mjesečnih anuiteta klijenata položene na račun kod banaka najkasnije naredni radni dan.

Član 12.

- (1) U slučaju kada je MKO stekla pravo potraživanja po osnovu kredita, u cijelosti ili djelomično, dužna je da otvori kreditni dosje za takav kredit na dan stjecanja prava potraživanja.
- (2) Prijenos potraživanja iz stava (1) ovog člana može se vršiti samo između MKO.
- (3) U kreditni dosje iz stava (1) ovog člana MKO je dužna da uloži kompletnu dokumentaciju koja se ranije nalazila u kreditnom dosjeu prethodnog vlasnika

potraživanja, u originalu ili njene ovjerene fotokopije, a ista treba biti usklađena sa zahtjevima iz ove odluke.

Član 13.

- (1) MKO su dužne da, na osnovu odredbi ove odluke, donesu politike i procedure za dokumentovanje kreditnih aktivnosti, uključujući i postupak procjene kreditne sposobnosti prilikom odobravanja kredita i tokom korištenja istog, koje će biti usvojene od strane nadležnih organa MKO i koje će biti predmet periodične procjene i revidiranja u skladu sa rezultatima procjene, a najmanje na godišnjem nivou.
- (2) MKO su dužne da usklade svoje poslovanje sa ovom odlukom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ove odluke, osim u slučaju iz čl. 10 i 11. ove odluke po kojima su MKO dužne da postupaju odmah po stupanju na snagu ove odluke.
- (3) Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj: U.O.-56-9/14
Sarajevo, 18.03.2014. godine

PREDSJEDNICA
UPRAVNOG ODBORA

Rajka Topčić, dipl. ecc., s.r.